

Maden şirketindeki ortaklık hissesinin devri karşılığında devredenlerin maden üretimine göre hesaplanan tutarı tahsil etmeleri halinde elde edilen gelirin vergilendirilmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-70-2-289
Tarih	23.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-70-2-289

23/02/2012

Konu : Maden şirketindeki ortaklık hissesinin devri karşılığında devredenlerin maden üretimine göre hesaplanan tutarı tahsil etmeleri halinde elde edilen gelirin vergilendirilmesi

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, maden ocağı işletme ruhsatı bulunan bir şirketteki hissenizi 1972 yılında bila ücret ile devrettiğinizi, devir sözleşmesine göre, devralanların, o tarihten itibaren yıllık üretimin % 10'u baz alınarak şirketi devredenlere ödeme yapılmasının kararlaştırıldığı, şirketi devralanların bu taahhüdünü yerine getirmemeleri üzerine konunun 2001 yılında yargıya intikal ettiği, dava sonunda 1998-2008 yıllarına ilişkin ödemelerin ne tutarda yapılması gerektiğinin karara bağlandığı ve 2010 yılı içerisinde söz konusu bedellerin icra yoluyla ve yasal faizi ile birlikte tahsil edildiğini belirterek, söz konusu gelirlerinizin beyanı hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 37 nci maddesinde, "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

Bu Kanunun uygulanmasında aşağıda yazılı kazançlar ticari kazanç sayılır:

1- Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden;

elde edilen kazançlar..." hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 70 inci maddesinde; "Aşağıda yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyetleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar gayrimenkul sermaye iradidir.

1-Arazi, bina (Döşeli olarak kiraya verilenlerde döşeme için alınan kira bedelleri dahildir), maden suları, memba suları, **madenler**, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı;

...

5- Arama, işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları, ...

Yukarıdaki yazılı mallar ve haklar ticari veya zirai bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratları ticari veya zirai kazancın tespitine müteallik hükümlere göre hesaplanır.

..." hükmü yer almıştır.

Aynı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 6 numaralı bendinde de, her nevi alacak faizlerinin menkul sermaye iradı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 4 üncü bendinde, ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artışı kazancı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında; Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyiminin, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, **bir ivaz karşılığında devir** ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade edeceği, üçüncü fıkrasında ise, bir takvim yılında elde edilen değer artışı kazancının, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar hariç, (01.01.2010 tarihinden geçerli olmak üzere) 7.700.TL'sinin gelir vergisinden müstesna olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun "**Safi değer artışı**" başlıklı Mükerrer 81 inci maddesinin son fıkrasında ise, "Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı

ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında arttırılarak tespit edilir. **(5281 sayılı Kanunun 28'nci maddesiyle eklenen cümle)(1.1.2006 tarihinden geçerli olmak üzere)** Şu kadar ki, bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının %10 veya üzerinde olması şarttır." hükmüne yer verilmiştir.

Özelge talep formunuz ekinde yer alan, ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.12.2009 tarih ve 2001/124 Esas, 2009/618 Karar No'lu Gerekçeli Kararında; ... Noterliğince düzenlenen 23.02.1972 tarih ve 1342 yevmiye nolu sözleşme ile, ... Limited Şirketinde % 50 pay sahibi ... ile % 25'er pay sahibi davacıların ... ortaklık paylarını devrettikleri, aynı tarih ve 1371 yevmiye nolu sözleşmede ise bu devir nedeniyle herhangi bir bedel almadıkları, ancak, şirket uhdesinde bulunan ... mevkiindeki İR ... ruhsat sayılı madenin şirketle birlikte **devri nedeniyle devir bedeline karşılık olarak** sözleşmenin 4 ila 9. maddeleri arasında yazılı hükümlere göre üretilecek maden miktarına göre hesaplanacak bedelin devreden davacılara verilmesinin kararlaştırıldığına anlaşıldığı belirtilerek, dava konusu edilen yıllar için tespit edilen tutarların davacılara yasal faiziyle ödenmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, söz konusu maden sahasının tarafınızca işletilmemesi nedeniyle elde edilen kazancın Gelir Vergisi Kanunu'nun 37 nci maddesi kapsamında ticari kazanç olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca şirketteki ortaklık hissenizin devri işlemi kiralama olarak kabul edilemeyeceğinden elde ettiğiniz gelirin gayrimenkul sermaye iradı olmadığı da tabiidir.

Öte yandan, 1342 yevmiye numaralı sözleşme ile, ... Limited Şirketinde sahip olduğunuz % 25 hissenizin bedelsiz devredildiği belirtilmekle birlikte 1371 yevmiye numaralı sözleşme ile söz konusu hisse devri karşılığında yıllık maden üretim miktarına göre hesaplanacak bedelin tarafınıza ödenmesi kararlaştırıldığından söz konusu tutar hisse devir bedeli olarak kabul edilecektir.

Bu itibarla, adı geçen şirkette sahip olduğunuz % 25 ortaklık hissenizi bir ivaz karşılığında (yıllık üretimin belirli bir oranı baz alınmak suretiyle) devretmeniz nedeniyle mahkeme kararına istinaden 2010 yılında tahsil ettiğiniz tutarların Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci maddesinde yer alan değer artışı kazançları hükümlerine göre değerlendirilerek, yasal faizlerin ise aynı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 6 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iradı (alacak faizi) olarak aynı Kanunun 85 ve 86 ncı maddeleri hükümleri çerçevesinde tarafınızca yıllık beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 17.09.2026